

การศึกษาองค์ประกอบของการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้ายในหอผู้ป่วยวิกฤต

เรือเอกหญิง อรวรรณ คล้ายพยัคฆ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2549

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A FACTOR ANALYSIS OF END OF LIFE CARE IN THE INTENSIVE CARE UNIT

Lieutenant Orawan Klaypayak

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science Program in Nursing Science

Faculty of Nursing

Chulalongkorn University

Academic Year 2006

Copyright of Chulalongkorn University

491842

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การศึกษาองค์ประกอบของการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้าย
ในหอผู้ป่วยวิกฤต

โดย

เรือเอกหญิง อรวรรณ คล้ายพยัคฆ์

สาขาวิชา

พยาบาลศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชนกพร จิตปัญญา

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

รองศาสตราจารย์ ร.ต.อ.หญิง ดร. ยุพิน อังสุโรจน์

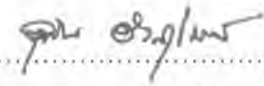
คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรบัณฑิต

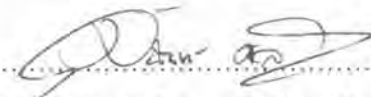

..... คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ร.ต.อ.หญิง ดร. ยุพิน อังสุโรจน์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. พวงทิพย์ ชัยพิบาลสุชาติ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชนกพร จิตปัญญา)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ ร.ต.อ.หญิง ดร. ยุพิน อังสุโรจน์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุนันท์ ศลโกสุม)

อรวรรณ คล้ายพยับ: การศึกษาองค์ประกอบของการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้าย ในหอผู้ป่วยวิกฤต. (A FACTOR ANALYSIS OF END OF LIFE CARE IN THE INTENSIVE CARE UNIT) อาจารย์ที่ปรึกษา: ผศ. ดร. ชนกพร จิตปัญญา, อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม: รศ. ร.ต.อ.หญิง ดร. ยุพิน อังสุโรจน์, 164 หน้า.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบของการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้าย ในหอผู้ป่วยวิกฤต โรงพยาบาลศูนย์ การวิจัยประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ขั้นที่ 1 กำหนดกรอบแนวคิดเบื้องต้นของการวิจัย โดยทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องร่วมกับการสัมภาษณ์พยาบาลผู้เชี่ยวชาญ ผู้ป่วย และครอบครัว ขั้นที่ 2 สร้างเครื่องมือโดยใช้แบบสอบถามการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้ายในหอผู้ป่วยวิกฤต และตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ และหาค่าความเที่ยงของเครื่องมือโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาคได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.88 ขั้นที่ 3 รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นพยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์ทำงานในหอผู้ป่วยวิกฤต จำนวน 335 คน ได้แบบสอบถามกลับคืนและสมบูรณ์เพื่อการวิเคราะห์ คิดเป็นร้อยละ 95.71 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบ สกัดองค์ประกอบด้วยวิธีองค์ประกอบหลัก หมุนแกนแบบออร์โธโกนอล ด้วยวิธีแวนแมกซ์ คัดเลือกองค์ประกอบของการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้ายในหอผู้ป่วยวิกฤต จากเกณฑ์องค์ประกอบตัวชี้วัดมีค่าไอเกนมากกว่า 1.0 องค์ประกอบมีตัวแปรไม่น้อยกว่า 3 ตัวแปรขึ้นไปและตัวแปรมีน้ำหนักองค์ประกอบอย่างน้อย 0.40

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

องค์ประกอบของการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้ายในหอผู้ป่วยวิกฤต ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ อธิบายด้วย 40 ตัวแปร สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 64.24 ดังนี้

1. การดูแลแบบองค์รวม ประกอบด้วย 8 ตัวแปร อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 10.57
2. การดูแลอย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วย 7 ตัวแปร อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 10.35
3. การดูแลที่ยืดผู้ป่วยและครอบครัวเป็นศูนย์กลาง ประกอบด้วย 6 ตัวแปร อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 10.12
4. การจัดการเพื่อการดูแล ประกอบด้วย 6 ตัวแปร อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 8.88
5. การสนับสนุนการดูแลจากหน่วยงาน ประกอบด้วย 5 ตัวแปร อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 8.69
6. การดูแลที่ผู้ป่วยและครอบครัวมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 4 ตัวแปร อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 7.88
7. การสื่อสารระหว่างทีมผู้ดูแล ประกอบด้วย 4 ตัวแปร อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 7.72

สาขาวิชา.....พยาบาลศาสตร์.....ลายมือชื่อนิสิต.....*อรุณ คล้ายพยับ*
 ปีการศึกษา.....2549.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....*ดร. ชนกพร*
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....*ดร. ยุพิน*

4877613336: MAJOR NURSING SCIENCE

KEY WORD: END OF LIFE CARE / INTENSIVE CARE UNIT

DRAWAN KLAYPAYAK: A FACTOR ANALYSIS OF END OF LIFE CARE IN THE INTENSIVE CARE UNIT. THESIS ADVISOR: ASST.PROF. CHANOKPORN JITPANYA, Ph.D., THESIS CO-ADVISOR: ASSOC.PROF. POL.CAPT. YUPIN AUNGSUROCH. Ph.D., 164 pp.

The purpose of this research was to explore the factor of end of life care in the intensive care unit, Regional Hospital and Medical Centers. Three main steps were conducted. The first step was to illustrate the research framework by reviewing literature and interviewing the experienced professional nurses, patients and family. The second step was to develop measurement of the end of life care in the intensive care unit which was accepted by the panel of experts with Cronbach's alpha coefficient was 0.88. The third step was to collect data from 335 sample of professional nurses. Response rate for the study was 95.71% The data were analyzed by using principal component extraction with an orthogonal rotation and varimax method. Then, the items were selected base on the criteria of factor with an eigen value >1.0, factor including at least 3 items, and items with factor loading at least 0.40.

Research findings were as follows:

The factor of end of life care in the intensive care unit, Regional Hospital and Medical Centers consisted of seven factors, described by 40 items, accounted for 64.24% of explained variance. The seven factors were as follows:

1. Holistic care described by 8 items accounted for 10.57 % of the variance.
2. Continuing of care described by 7 items accounted for 10.35 % of the variance.
3. Patients and family center of care described by 6 items accounted for 10.12 % of the variance.
4. Management of care described by 6 items accounted for 8.88 % of the variance.
5. Organization support described by 5 items accounted for 8.69 % of the variance.
6. Participants of care described by 4 items accounted for 7.88 % of the variance.
7. Communication of caring teams described by 4 items accounted for 7.72 % of the variance.

Field of Study.....Nursing Science.....Student's Signature.....*Drawan Klaypayak*

Academic Year.....2006.....Advisor's Signature.....*Ch. J*

Co-advisor's Signature.....*Yupin Aungsuroch*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้เนื่องจากได้รับความช่วยเหลือและความอนุเคราะห์เป็นอย่างดีจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชนกพร จิตปัญญา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ร.ต.อ.หญิง ดร. ยุพิน อังสุโรจน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ซึ่งกรุณาเสียสละเวลาอันมีค่าเพื่อให้คำปรึกษา คำแนะนำ และชี้แนะ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความห่วงใย เอาใจใส่และหวังดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. พวงทิพย์ ชัยพิบาลสุฤติ ประธานสอบวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุนันท์ ศลโกสุม กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ทุกท่านที่กรุณาประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้เป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิจากสถาบันต่างๆ ที่ได้สละเวลาในการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ตลอดจนให้คำแนะนำในการปรับปรุงเพื่อความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นของเครื่องมือการวิจัย ขอขอบพระคุณท่านผู้อำนวยการโรงพยาบาล หัวหน้าฝ่ายการพยาบาล หัวหน้าหอผู้ป่วย และพยาบาลวิชาชีพ ซึ่งปฏิบัติงานในโรงพยาบาลศูนย์ทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์และความร่วมมือเป็นอย่างดีในการทดลองใช้เครื่องมือวิจัย และเป็นกลุ่มตัวอย่างในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และขอบคุณน้องชายที่คอยให้กำลังใจ และให้การสนับสนุนตลอดระยะเวลาที่ศึกษา ขอขอบคุณพี่ๆ เพื่อนๆ ทุกท่านที่ให้การช่วยเหลือ และให้กำลังใจผู้วิจัยเสมอมา

ท้ายสุดนี้ คุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่บุพการีผู้ให้กำเนิด ญาติพี่น้อง อาจารย์ผู้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ และกัลยาณมิตรทุกท่าน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ปัญหาการวิจัย.....	5
ขอบเขตการวิจัย.....	5
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	5
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
1. การพยาบาลผู้ป่วยในหอวิกฤต.....	8
2. การดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้าย.....	15
3. องค์ประกอบของการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้ายในหอผู้ป่วยวิกฤต.....	35
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	79
5. กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	88
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	89
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	96
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	97
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	99
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	101
การพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่าง.....	101
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	102
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	107

5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	125
	สรุปผลการวิจัย.....	125
	อภิปรายผลผลการวิจัย.....	128
	ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	135
	ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	136
	รายการอ้างอิง.....	137
	ภาคผนวก.....	146
	ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	147
	ภาคผนวก ข จดหมายเรียนเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ, จดหมายขอความร่วมมือในการ เก็บข้อมูลวิจัยและเอกสารแจ้งผลการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย...	149
	ภาคผนวก ค ตัวอย่างแบบสอบถาม.....	157
	ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	164

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ตารางวิเคราะห์แนวคิดองค์ประกอบของการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้ายในหอผู้ป่วย วิกฤต.....	54
2 ตารางวิเคราะห์แนวคิดองค์ประกอบของการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้าย ในหอผู้ป่วย วิกฤต เกี่ยวกับการตัดสินใจโดยยึดผู้ป่วยและครอบครัวเป็นศูนย์กลาง.....	59
3 ตารางวิเคราะห์แนวคิดองค์ประกอบของการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้าย ในหอผู้ป่วย วิกฤต เกี่ยวกับการสื่อสารภายในที่ร่วมกับผู้ป่วยและครอบครัว.....	62
4 ตารางวิเคราะห์แนวคิดองค์ประกอบของการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้าย ในหอผู้ป่วย วิกฤต เกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยอย่างต่อเนื่อง.....	65
5 ตารางวิเคราะห์แนวคิดองค์ประกอบของการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้าย ในหอผู้ป่วย วิกฤต เกี่ยวกับการสนับสนุนด้านอารมณ์แก่ผู้ป่วยและครอบครัว.....	68
6 ตารางวิเคราะห์แนวคิดองค์ประกอบของการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้าย ในหอผู้ป่วย วิกฤต เกี่ยวกับการจัดการกับอาการและการดูแลเพื่อความสบาย.....	71
7 ตารางวิเคราะห์แนวคิดองค์ประกอบของการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้าย ในหอผู้ป่วย วิกฤต เกี่ยวกับการสนับสนุนทางด้านจิตวิญญาณแก่ผู้ป่วยและครอบครัว.....	74
8 องค์ประกอบของการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้าย ในหอผู้ป่วยวิกฤต เกี่ยวกับการ สนับสนุนทางอารมณ์และการสนับสนุนขององค์กรแก่บุคลากรในหอผู้ป่วยวิกฤต.....	77
9 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างพยาบาลวิชาชีพ จำแนกตามโรงพยาบาลศูนย์ 12 เขต จำนวน 12 โรงพยาบาล.....	100
10 จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามจำแนก ตามอายุ ระดับ การศึกษา แผนกหอผู้ป่วยวิกฤตที่ปฏิบัติงาน และประสบการณ์ทำงานในหอ ผู้ป่วยวิกฤต.....	103
11 แสดงการทดสอบ KMO and Bartlett's Test of Sphericity.....	105
12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้ายในหอ ผู้ป่วยวิกฤต เรียงตามลำดับคะแนนค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด.....	108

	ญ
ตารางที่	หน้า
13 คำสถิติเริ่มต้น ก่อนทำการสกัดปัจจัยโดยวิธีองค์ประกอบหลัก.....	114
14 คำนำหน้าองค์ประกอบภายหลังการหมุนแกน.....	116
15 องค์ประกอบ 1 การดูแลแบบองค์รวม.....	118
16 องค์ประกอบ 2 การดูแลอย่างต่อเนื่อง.....	119
17 องค์ประกอบ 3 การดูแลที่ยึดผู้ป่วยและครอบครัวเป็นศูนย์กลาง.....	120
18 องค์ประกอบ 4 การจัดการเพื่อการดูแล.....	121
19 องค์ประกอบ 5 การสนับสนุนการดูแลจากหน่วยงาน.....	122
20 องค์ประกอบ 6 การดูแลที่ผู้ป่วยและครอบครัวมีส่วนร่วม.....	123
21 องค์ประกอบ 7 การสื่อสารระหว่างทีมผู้ดูแล.....	124

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 แนวคิดของการให้ Palliative care.....	19
2 กรอบเบื้องต้นขององค์ประกอบของการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้าย	57
3 กรอบแนวคิดเบื้องต้นขององค์ประกอบของการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้ายในหอผู้ป่วย วิกฤตก่อนทำการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis).....	87
4 องค์ประกอบของการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้ายในหอผู้ป่วยวิกฤต.....	88